

HERRIALDE

GUZTIETAN

INDOTXINA

Asia Asiarentzat

Ia bost mende ba dira, Portugal Asia Urrutirako bi-deak irekitzen hasi zela. Orduan ekin* zitzaion lurralde haiekiko Europaren eta Mendebaldearen* nagusitasunari. Indian, Txinan, Japonian, Filipinetan, Indotxinan..., Europako Estatu ezberdinek nahiz Amerikako Estatu Batuek, batak bestearen ondoren, beren merkatalgoaren,* politik edo harmada* indarraren nagusitasuna ezarri nahi izan dute.

Portugal, Holanda, Ingalaterra, Espainia, Frantzia, USA: guztiek txandan beren inperio zaletasuna lurralde haietara zabaldu gura izan dute. USAk Kambodian eta Vietnamen jasan* duen astinaldiaz amaitu ote da Mendebaldeak Asia Urrutian izan duen nagusitasuna? USAk bere etxera biltzeko gogoia dadukala uste du anitzek;* eta batek baino gehiagok eskatu du USAk utz diezaiola munduaren jagolea* izateari, eta etxeko ezbeharrak konpontzen saia dadila. Ford lehendakaria eta Kissinger jaunak ez dira nonbait aburu* hortakoak; baina herria izan da USAko harmada Vietnamentik eta Kambodiatik etxera erazi duena, eta azkenik herria izango da agintarien asmoak

Ipar Vietnameko bi gerlari

«Herri txikientzat ez da erraza beren independentzia eta neutraltasuna zaintzea»

bideratuko dituen. Europak, berriz, ez du, oraingoz bederen,* inperio asmotan ibiltzerik.

Beharbada, mende askoren ondoren, oraintxe heldu zaie Asia Urrutiko herrialdeei beren etxeko jabe izateko aukera. Hitzez behintzat, komunismoaren kontra burrukatu da USAko harmada Vietnamen eta Kambodian. Gero «ohorezko bakearen» aitzakia atera zuen Nixon lehendakariak, Amerikaren eskuak gudu luze eta «zikinaren» nahaspilatik ateratzeko; baina ez ohore eta ez bake lortu zuen USAk. Orain, berriz, bere menpeko eta ordezkari zituèn zenbait «adiskideren» adiskidetasuna ere galdua duelarik, latsa besterik ez zaio gelditzen USARI. Eta orain konturatu da nonbait, ea zergatik izan behar zuen berak, lurraldez, kulturaz eta tradizioz hain urruti zituèn herrialde haien «zaindari».

Mundua mundu delarik eta herrien handikeria oraindik hil ez delarik, nekez esan liteke oraingoz, behin eta betiko Asia Asiarentzat eta Mendebaldea Mendebaldea

rentzat izango direnik; baina bost mendetako nagusitasuna erori* dela esan daiteke behintzat. (Patxi Kortabarría)

Herri txikiak garaile

Komunismoaren mamua* uxatzearen egin omen du USAk bere gudu luzea Vietnamen; eta komunismoaren mamua uxatzearen eduki nahi izan ditu bere menpean Kambodia eta Laos. Vietnam eta Kambodia eta Laos komunisten eskutara* erori dira. USAren beldurrak beteko balira, laster Urrutiko Asia osoa Errusiaren eta Txinaren menpean egongo litzateke.

Hala ere, oraingoz bederen, eta gerora ere beharbada, ustela gertatu da USAren aitzakia. Vietnameko Gobernu berriak argi eta garbi adierazi du bere asmoa: Vietnam «bereburu eta neutral». Berdin adierazi du Kambodiako Gobernuak: Kambodia «bereburu eta neutral». Herri txikientzat ez da erraza beren independentzia eta neutraltasuna zaintzea. Baina Vietnam eta Kambodia ez dira alferrik urte luzetan burrukatu. Dena dela, zer gertatuko ote orain, Errusiaren eta Txinaren eragina* Herri txiki horientzat beste zapalkuntza bat bihur ez dadin?

Urrutiko Asiako Herri txikietan nazionalismoa bizia da, eta nazionalismo horren izenean burrukatu dira zurien inperialismoaren kontra. Mendebaldeko propagandak komunisten inperialismoa jarri izan digu Vietnameko eta Kambodiako guduaren sustrai* bezala. Baina guduak bukatu denean, gezurtatua gelditu da estakuru* hori. Izatez, aspalditik dute Herri «handiek» beren arteko burruka Herri txikien bizkarretik egiteko joera, eta beren asmo beltzak norbere etsai handiaren inperialismoaz zuzitzeko ohitura. Hego-Ekialdeko Asiako Herrialdeek badakite horren berri. Herri «handien» interesek lortu dute Vietnam erdibanatzea, eta berdin Korea ere. Historian zehar Herri «handiak» aldatuz joan dira, Herrialde txikiak menperatuz eta xurgatuz.*

Joko hontatik libratzeko gudu luzea egin dute Vietnamek eta Kambodiak, eta azkenik Laosek ere. Errusiaren eskutan eroriko ote orain? Beldur handiegia diote zurien inperialismoari. Txinaren eskuetara jausiko*? Txinak, ordea, etsai handia du Errusia. Eta oroz* gainean, Herri txikien bizi nahia, herri bezala bizi nahia.

Aspalditiko eta azken aldiko Hego-Ekialdeko Asiako gertaerak ulertzeko bidea eman digute, Vietnamen, Kambodian eta Laosen garaile atera diren indarrek hartu dituzten jokabideak. Inperialismoaren eta beronen morroien kontra izan da Herri txikien burruka. Eta Herri txikiak azkenik garaile atera dira. Vietnamek bere batasuna lortuko du orain, inperialismoak erdibituta eta erdibanatuta baitzedukan. Esperantzaren zuzpertzaila* da urrutiko Herri txiki horien garaipena eta batasuna. (Jurgi Ganboa)

LIBANO

«Falangeak» ez ditu Palestinarrak maite

Palestinarrak egun beltzak izan dituzte joan den apirilean. Oraingo hontan, ordea, eraso* ez zaie Jordaniako harmadaren aldetik etorri, Libanoko Kataeb alderdiaren aldetik baizik. Beiruteko kaleetan bi egunez ikaragarritzko burruka sortu dute alderdi honek eta Palestinarrak, ia ia Libanoko Gobernu bera eror eraziz eta gudu zibila piz-